

Molnár János

Mikor a mandulafa megvirágzik

– regényrészlet –

LAURA

nem bírt elaludni, annyira rázkódott az autóbusz a hepehupás úton. Máskor a sziget hatalmas fáit csodálja. Most behunyt szemmel ült. Álmos volt, összetört. Úgy tervezte, elviszi Botit vacsorázni. Nagyon szeret vendéglőzni az úrfi, s a kicsi nyugdíjából nem telik. Botond azonban undok volt és durva, mint egy lószőrpochróc. Ő fáradt. Ő most képtelen Laura „szenvelgésére” figyelni. Különben sem ígérte meg, hogy elmegy vele vacsorázni. Csak azt mondta: lehet róla szó. Neki elege volt mindenből. Hisztizett, mint egy vénkisasszony. Pedig ő frissen festette a haját, az unalmas kozmetikushoz is elment, rendbe tette a ráncait. Szórtelenített. Kimondatlanul, megfogalmazatlanul is remélte, hogy együtt töltik az éjszakát. De mintha szánt szándékkal meg akarná sérteni, el akarná idegeníteni, meg akarná alázni. Ahogy már nem egyszer megtette. Legutoljára ki kellett hívni a mentőket. Mert nem bírta tovább az otromba viccelődését az ő vonzódásán. Mert nem bírta tovább elviselni, hogy barátai előtt lealázza, kifigurázza az ő ragaszkodását, az ő szerelmét. Elborult a világ, felkapta, ami a keze ügyébe esett, és belevágta teljes erővel Botond vigyorgó pofájába. A villa homlokon találta a férfit, eret sértett, bugyogva ömlött a vére. Jött a mentő, a rendőrség. Botit a vendéglőből a sürgősségre vitték, de nem tett feljelentést. Furcsa módon attól kezdve mintha óvatosan bár, de viszonzogatta volna az ő szerelmének gesztusait. Sajnos csak egy darabig. Ezúttal bekalkulálta az elutasítás eshetőségét is. A hálóz-sájkját magával vitte. Negyedtizenkettő után csak taxival lehet eljutni a szigetre. Az nem az ő zsebének való. Kikutyagolt egy közeli madárlesre. Szeretett a természetben aludni, ebben az évben az volt az első. A madáracsicsérgés virradatkor felébresztette. Több fotót készített. Az egyik madár neki gyanús, ritkaság lehet Magyarországon. Északon él, csak nyaranta kódorog el délre. Majd megnézi a madárhatározóban. És felteszi a facebookra. Tagja volt egy madarász csoportnak, közösen majd kiderítik, milyen teremtményről van szó. Dobta ide-oda a busz. Megcsörrent a mobilja. Nagy nehezen előbányászta. A bátyja. Mit akarhat szombat délelőtt? Este szoktak szkájpolni. Sajnos, ritkán. A bátyja nem érzi szükségét a gyakoribb csevegésnek. Nem szeret beszélni mobilon. Drága. Ordítani kell. Mások is hallják, az olyan ciki. Szia, mi baj? Anyu ma délelőtt, kábé másfél órája csendesen elment. Honnan tudod? Magdi telefonált, pár perce. Pétert is értesíteni kellene. Most buszon ülök, majd visszahívlak otthonról. Mikorra tervezitek a temetést? Én nem is tudom, hogy fogok odautazni. Egy óra múlva visszahívlak – zárta le a beszélgetést Sándor.

Mintha zsihvásár zsihvájába csöppent volna. Anyu elment. Anyu elment. Teljesült a vágya. Az utóbbi hónapokban mást nem is tudott kimondani csak azt: úgy szeretnék meghalni. Megszűnik az örökös néma vád. Önvád? Is. Neki lett volna leginkább lehetősége a testvérek közül, hogy magához vegye. Férje halála óta egyedül élt háromszobás lakásában. Azért vitte télen, Székelyudvarhelyre hónapokra, többször is. De ha még egyszer hozzá költözik, biztos volt benne, megbolondul. Annyira rátelepedt. Annyira nem hagyta élni. Annyira csak az lehetett, amit ő akart. Persze, a lánya érdekében. Folyamatosan figyelmeztette, „nehogy valami hülyeséget csinálj, vén fejjel”. Óvta ő, aki hatvankét évesen lett újra szerelmes. Ha békességet akart, ellentmondani nem lehetett. Pedig hányszor volt a száján, hogy: és te, Anyukám, te nem csináltál hülyeséget vén fejjel? Amikor férjhez mentél a „pálinkás szenthez”, miközben le sem telt a gyászév? Amikor eladtad az örökségedet, az új férjed javaslatára és beköltöztél egy panelba? Akkor bocsátottad áruba, amikor jóval érték alatt keltek el az ingatlanok? Sosem közölted, mennyiért. Csak annyit, hogy egy-egy milliót adsz a gyermekeidnek. Amiből akkor egy mosógépet és egy hűtőt lehetett venni.

Végül, mégsem mondott semmit. Rég megszűnt őszintének lenni az anyjához. Nem volt kedve szentbeszédeket hallgatni. Anyu előszeretettel mondta meg mindenkinek, hogyan kellene élnie, az ő „szerény meglátása szerint”.

A buszmegállótól még egy kilométer a házacskája. Ami nem is a tiéd! – visszhangzott benne bátyja kíméletlen hangja. Ilyen marhaságot csinálni! Eladni a háromszobás, két fürdőszobás, kéterkélyes, kényelmes lakásodat, és venni, más nevére, lakhatási joggal egy másfél szobás kulipintyót, amiben megoldatlan a fűtés? Ez nemcsak a te korodban, más körülmények között sem lenne normális. Utálta, ha a korára tettek utalást. Főleg, a testvérei. Folyton azzal cseszegetik a fejét, mi lesz, ha lebetegedsz, mi lesz, ha így, mi lesz, ha úgy. Megmondta kerek-perec, ő nem gondolkozik előre. Akkor kell megoldani a dolgokat, amikor előjönnek. Hülyeség ez az aggályos tervezgetés. A testvérei sosem próbálták őt megérteni. Talán még Péter. Mikor fiatalabbak voltak. Na jó, Sanyi is mellette állt adott esetben, ha bajba került. De legutóbb kerek-perec elutasította, hogy segítsen a házacskája tetőzetét rendbe tenni. „Eltelt fölötté az idő. Már rég nem hegedül a háztetőkön.” „Hegedül”, ez meg mi a szösz? Mindig is furcsa volt, Sanyi, úgy látszik, ahogy öregszik egyre furcsább. Agyára ment a „megböcsült polgárság” Szögedében, ahogy szokta mondani. Még ki is tüntették, állítólag. Bár a plecsnit sosem mutatta meg. „Nem szeret dicsekedni”. Igaz, akkor jóval fiatalabb volt. Már megint ez az öregség-fiatalság. Akarva akaratlanul bele kell botolni. Utálja. Sanyi nem értette meg azt sem, hogy épp náluk, az ő kertjükben kötögetve döbbsen rá: neki is ilyen helyen kell laknia. Udvarhelyhez, Otto emlékének kívül nem köti semmi. Annyi ideje minden évben lesz, hogy felkeresse a sírhelyét. Miért ne változtathatna az életén? Most úgy érzi, van még annyi életeréje, hogy megtegye. Mire vár?

Amikor felvetette az ötletet, bátyja úgy nézett rá, mint aki bolondot lát. Ilyeneket mondott: ott élted le az aktív éveidet, mindenkit ismersz, mindenki ismer, sőt elismer. Nem tudsz úgy menni száz métert az utcán, hogy ne köszönne rád egy-két ember: Csókolom, tanárnő! Hogy tetszik lenni? Hogy mondhatod ilyet, hogy nem köt oda semmi? Részt vettél az autonómia-tüntetésen. Te mesélted, milyen megrendítő volt. Most meg fogod magad, s elfutsz? Mi elől? Senki nem üldöz! Ő erre csak annyit tudott mondani: jogom van új életet kezdeni. Elegendő volt az állóvízből. Ez az ellenkezés, értetlenség, mintha megsokszorozta volna az erejét. Megacélozta az elhatározását. Azonnal elkezdett érdeklődni az ingatlanárak felől, otthon és Magyarországon. Ügyvéddel is beszélt. Babival is, aki megígérte, amiben segíteni tud, segít. Emőke anyagi támogatást is megelőlegezett. Mindent összevetve lehetségesnek látta a döntés megvalósítását. Akár egy éven belül. Ám amikor boldogan bejelentette Sanyinak, hogy döntésre jutott, átköltözik Magyarországra, megint előjött az értetlenségével. Megbolondultál? Senki nem üldöz. Egy többségében magyar városban élsz. Harmincvalahány éve. Számon tartanak. A wikipédiában megtalálható a neved a megyei lap címszavánál, ahol „Vasas Laura ornitológus rendszeresen publikált”. Legtermékenyebb életszakaszában találkozott a várossal. Romániai viszonylatban jó nyugdíjat kapott. Azt hiszi, Magyarországon is meg tud belőle élni? Bla-bla-bla. Majd vállal valami munkát – vágott közbe. Azt hiszed, hatvanöt évesen kellesz valakinek? A fiatalok sem mindig találnak megfelelő állást. Bezzeg a barátai megértették, segítettek megvalósítani az elképzelését. Csak a testvérei nem. Meg az anyja sem. Legalább is a néma fejcsóválását így értelmezte. Bizonyára attól tartott, hogy ritkábban fogja látogatni. Bár lehet fel sem fogta, milyen nagyot változtat az életén. Előre nem közölte az elképzelését. Biztos hisztizett volna. Nem értette volna meg, hogy ott, ki kellett menjen a városból, ha a természetbe vágott. Már pedig neki a közvetlen kapcsolat a természettel létszükséglet. Székelyudvarhelyen, amióta kocsmá létesült a földszinti üzlethelyiségben, képtelenség volt létezni. Nyáron kiülnek a teraszra a vendégek, csak ott lehet dohányozni. A környékbeli telepés oláhok ott üvöltöz-

nek, szörnyen hangosak. Ha becsukta az ablakot, akkor is felhallatszott. Itt meg csak kilép a házacska ajtaján, máris körülveszik a fák, virágok, madarak, a cirógató csend. Anya is elmúlt hatvan, amikor újra szerelmes lett, és változtatott az életén. Persze, ő végig szerencsés volt a párkapcsolataiban. A lánya nem ütött az anyjára. Miért kellett neki mindig melléfogni, ami a férfiakat illeti? Na jó, Bogdán Ottó nem volt rossz ember, de hát korán özvegyen hagyta. És nem akart tőle gyereket, mert neki volt már több is. Meg az az igazság, Botond volt az igazi, ő azonban mindig foglalt volt. Erre is csak Ottó halála után döbbsent rá, amikor véletlenül összefutott Botonddal, két évtized szünet után, és újramelegítették kapcsolatukat. Persze, ezt Anyu nem tudta. Nem is voltak olyan intim viszonyban, hogy beszélhetett volna az érzelmi életéről. Mert bármennyire elutasítónak, tüskésnek tartják őt némelyek, neki is vannak érzelmei. Nagyon is. Legfeljebb nem tárulkozik ki fűnek-fának. Bátyjának megtette, rá is fázott. (...)

Nekifogott reggelizni. Vehetett volna a buszállomáson szendvicset, de sajnálta rá a pénzt. Nagyon ki kell számítania, mire mennyit költ. Már az út felénél szédült az éhségtől. Nagyon sok a sava, egyszerűen nem bírja kaja nélkül. Számítgatja, hány óra is lehet most Ausztráliában? Délután négy vagy öt. Az pont jó, akkorra az öccse már befejezi a munkát. Bár szombat van, nem valószínű, hogy dolgozik. Meg tél. A farmon sok meló nem lehet. Az építési megbízások is ritkábbak télen. Öt óra tájban teljesen besötétedik. Bár ott a tél mászt jelent, ritkán fagy, havat húszévente egyszer látni. Van exkavátora Péternek, árkokat, gödröket ás, épületesztalos és ácsmunkát vállal. Csengett a telefon, megint a bátyja. Beszélt a pappal, egyelőre a következő hétre nem jelentettek temetést, minden időpont szabad. Egyeztetni kell a temetkezési vállalkozóval is, nehogy ütközzön az időpont más temetéssel. Ha döntöttek, értesítsék. Sanyi keddet javasolja. Déli egy óra lenne jó. Vagy tegyük későbbre? Magdi számítása szerint csak hétfőn fogja tudni leadni a hirdetést, ami kedden jelenik majd meg. Bizonyosan lennének olyanok, akik szívesen elmennének a temetésre, de már nem tudnák megszervezni. Például a tamásiak. Meg van valami olyan rendelet, hogy hetvenkét órán belül el kell temetni az elhunytat. Mert ott nincs hűtőház. Az időhatár kedden lejár. Magdi rábízta, hogy írja meg Anyu rövid életrajzát. Beleegyezik Laura? Oké. Majd átküldi neki is, ha van hozzáfűznivalója, közölje. Amíg nincs meg mindegyik testvér jóváhagyása, nem küldi el a lelkésznek. Persze a Péterét nem tudja megszerezni. Mert ugye, egyszerűen nincs e-mail címe. Régebb még telefonált, de már évek óta nem hívja. Esetleg Laura, ha értesítené, messengeren.

Nézd Sanyi, Péter biztos nem szólna bele. Nem értem, te miért nem tudod hívni?

Mert az én gépem ócska, nincs ilyen funkció.

Ti tudjátok, nem akarok beleszólni. Ami az életrajzot illeti, nem hiszem, hogy érdekelné. Emlékezhetsz, nem voltak jó viszonyban Anyuval. Azóta, hogy kerek-perec megmondta, nem hisz Istenben, őt ne zaklassa térítő levelekkel.

Amikor nálunk voltak tíz éve, tudod, annyira félt Anyuval találkozni, hogy az nem normális. Mi kocsival megyünk, van egy üres hely, velünk tarthatsz.

Majd beszélünk még szkájpon.

Ha velük tart, neki egy nappal korábban kell elindulnia. Jó volna együtt, mert el tudná hozni az Anyu holmiját legalább Szegedig. S onnan tovább hozzá majd augusztusban vihetné a bátyja, ha betartaná az ígéretét, és végre meglátogatná. Sajnos, nem akarózik neki kimozdulni. Azt remélte, amikor a házacska megvette, hogy az esetleges kőműves-ácsmunkákat, majd elvégzi neki. Persze, egy történésztől ez nem várható el, de a saját házánál is csinált ilyet, még egy verandát is felépített, téglakerítést emelt. Most csak nevetett. Te az időt semmibe veszed? Az tizenöt éve volt. Olyan diszkoszérvem van, hogy menni alig bírok. Persze, nem mondhatja neki, hogy a szigetről nem egyszerű az utazás. Nem mond-

hatja, mert minden áron le akarták beszélni, hogy „vénségére” egy szigeten telepedjen le. Küldték a szerintük sokkal előnyösebb ingatlan-hirdetéseket a Mátrától a Bakonyig. Mert az egyhangú alföldet eleve kizárta. Nehéz volt elutasítani, a vak is láthatta, mennyire kedvező ajánlatok. Ő is tudta, érvei ellentmondásosak. Nem mondhatta, hogy neki fontos Botond közelsége. Ez nem észérv. Magdi nem is tud róla, ha csak Sanyiék el nem pletyózták. Miután újra összejöttek, elvitte hozzájuk Botondot. Amíg ő meg nem írta Sanyinak, hogy Botond kiadta az útját, nem mondtak véleményt „választottjáról”. De aztán... Sanyi maró gúnnyal írt róla, a válaszlevélben. Botond tabu-téma lett. Ha őt említette volna érvként, még undokabban próbálták volna lebeszélni az otthon- és ország-váltásról. Pedig szegény Boti, csak hozta szokott formáját. Ő egy „laza csávó”. De ez sem Mártának, sem Sanyinak nem tetszett. Így olyan hülyeségekkel érvelt, mint: kellett már neki valami kihívás. Vagy: elege lett a szürke hétköznapiakból. És ehhez hasonlók.

Tény, az utazás a szigetre-szigetről körülményes. (...)

Kiült kedvenc helyére a bejárat elé, kinyitotta a laptopját. Péter nem volt bejelentkezve a szkájpbá. Akkor nem marad más, ír. Visszanézte a Péterrel váltott üzeneteket. Nincs semmi olyasmi, amit aktualizálni kellene, amire reagálni szükséges. Öt perc alatt beírta az Anyu halálával kapcsolatos információkat. Hosszú még a nap. Mit csináljon? Mi lenne, ha megnézné az Anyuval kapcsolatos leveleit? Semmi dolga. Legalább telik az idő. (...)

PÉTER

azon a napon, a már kész borokat szellőztette, fejtette át tiszta ballonokba. Szeretett a csillogó-villogó üvegekkel dolgozni. Bár mozgatni nehéz őket. Úgy volt, a fia segít. De hiába kereste a farmon, hiába hívta mobilon. Fuck! Ez semmi jót nem jelent. Hiába reménykedett, hogy megembereli magát. Ha váratlanul lelép, füvet akar szerezni. Ha belekezd a füvezésbe-ivásba, egy hétig sem hagyja abba. A palackozásnál sem számíthat rá. Pedig nagyon elkelve a segítség. Viszonylag jó termés volt az idén a világ legdélibb szőlőültetvényén. De Péterke közölte, ő nem lesz farmer. Akkor mi a fasz akarsz lenni? Minek tanultál két év szőlészetet? Utcai zenész – válaszolta komolyan. Szóval kóduš. Kegyelemkenyéren élni. Nem értelek. Én mindig arra törekedtem, hogy független legyek. És mit értél vele? - vágott vissza. Péter legyintett és faképnél hagyta a fiát. Nem akarta hallani az ordítózását: még a kibaszott kávéfőzőnkön is jelzalog van, semmi sem a miénk, minden a banké. Ez a te kibaszott függetlenséged? Ezt a szokást is újabban vette fel: fejhargon üvölt, minden mondatában benne van a fucking. Ez biztosan az évek óta tartó drogozás következménye. Szerencse, hogy a legközelebbi szomszéd is hét mérföldre lakik. Meg szerencsétlenség is. Nincs kihez sürgős segítségért fordulni. Legutóbb kénytelen volt kihívni a rendőröket. Tört-zúzott Péterke. Bezárkóztak a házba, féltek, tehetetlen dühében bennük is kárt tesz, mert fenyegetőzött. Te vagy a hibás mindenért! Miért kellett neked otthagyni mindent? Miért kellett Európából a világ kibaszott végéig szaladni? Engem otthagyni? Hogy még csak a Tati temetésére se tudjak elmenni! Ő volt nekem az igazi apám, fuck you, nem te! És látni, ahogy a rendőrök leteperik, mert sem a szelíd, sem a kemény felszólításokra nem reagált. Míg igyekeztek megbilincselni, az ablakukat nézte eltorzult arccal: tágra nyílt szemében fájdalom és gyűlölet. Nézte, hogy nézik-e a szülei, mi történik vele. Sosem akarta megérteni, hogy épp a gyerekei miatt, a jövőjük, a szabadságuk miatt kellett neki disszidálni. Péterkének megadták a választás esélyét. Felnőttként fizették az útját a szülőföldjére, három hónap múlva visszajött. Noha ők, a szülők, abban reménykedtek, hátha az anyaföld íze, illata, a gyermekkor emléke segít rajta. Aztán a rendőrök bevitték egy detoxikálóba. A rendőrök, akiket annyira gyűlölt.

Jolán éjszakás a kórházban. Miután kigördült a kocsija a főútra, Péter elindult át a dom-

bon, le az öbölbe. Volt ott egy szikla, azon szeretett üldögélni a napi munka után. Az öböl két fokán túl fel-feltűnt egy óceánjáró, halászcsonakok ringtak a naplementében. Úgy érezte olyankor, időtlen idők óta pihen a hatalmas víz partján, már-már ő maga is része a végtelennek. Sok jól sikerült fotót készített ott. Feltette a facebookra, hadd örvendeztesen meg másokat is vele. Ha már szobrászként, festőként nem szerzett hírnevet. Pedig az üzlet beindult, díjat kapott Ausztrália fennállásának kétszázadik évfordulóján egy reliefje. Kétezer dollárt. De a befutáshoz sokkal több pénz kellett volna. (...)

Kifulladt, pihennie kell. Túl volt birtoka határán, túl a szőlőt a tenger felől érkező hideg áramlatoktól megvédő dombgerincen. Már látszott a határtalan víz. Csipogott az okostelefonja. Leült egy fatörzsre. Legalább pihen kicsit, aznap amúgy is vacakolt a szíve. Csak így tudta kifejezni az érzést, ezzel a szóval: vacakol. Az orvosoknak sem tudta másképp magyarázni azt a nagyon nyomorult állapotot, amikor teste jelezte, hogy a motorral baj van, amikor minden tiltakozása ellenére megcsapta az elkerülhetetlen elmúlás szele: screw around. Megnézte az üzenetet: *Anyu kábé egy órával ezelőtt meghalt. Valószínű kedden temetjük. Csendben elaludt, nem szenvedett. Jól vagy? Puszi. Laura.*

Hogy jól vagyok-e? Nem, egyáltalán nem. Egyre kevésbé van kedvem ahhoz, amit eddig életemben csináltam. De ezt nem közölhetem vele. Inkább nem lesz válasz. Vagyis lesz, de csak annyi, OK. Szegény mutter, jobb neki így. Hazautazásról szó sem lehet. Egy vagyonba kerülne. Fuck! Ha egyáltalán kapna repülőjegyet ilyen hirtelen. Meg a szíve sem biztos, hogy bírná. Minek egy temetésből kettőt csinálni? Az orvos arról is lebeszélte, hogy Sidneybe repüljenek a lányához. Csak a saját felelősségére. A huszonöt-harminc órás légiút Európába végzetes lehet. Bár nem fél a haláltól. És az életbe is belefáradt már. Legjobb lesz, ha mindenüket eladják, kifizetik a bankadósságot. Beköltöznek Hobartba. Jolán keres annyit, hogy tisztességes bérlakásban folytathassák az életüket. Neki a kaján, pián kívül nincs más igénye. Meg a cigi. Arról nem lehet lemondani. Az orvos sem forszírozta nagyon. Legfeljebb a kis motoros halászcsonakot megtartja. Az nagyon hiányozna, hogy ne mehessen ki a vízre. A vitorlását már akkor eladta, amikor elhatározta, hogy távozik Perthből. Jó élete volt ott, de le kellett zárni, ami ott történt vele, velük.

Szegény mutter. Tíz évvel korábban látta utoljára? Nem, kilenc. Laura kitalálta, hogy ünnepeljék meg a kilencvenedik születésnapját, gyűljön össze a négy testvér családotul. Ki tudja, találkozhatnak-e még? Sándor felajánlotta, hogy nála gyülekezzenek. Neki van a legnagyobb lakterülete. Persze, el akart dicsekedni a verandával, amit saját kezűleg épített. Egyetemi professzor létére. Mert ő ahhoz is ért. Kíváncsi volt rá, ifjúkorában a bátyja sosem foglalkozott ilyesmivel. Valami keveset dolgozott kőművesek, bádigosok mellett nyári vakációkban. Meg építkezéseken, ifjú korában, amikor kicsapták a középiskolából. De ácsmunkát, tudtával sohasem végzett. Remélte, nem csinált hülyeséget, nem fog rájuk omlani a mennyezet, amikor épp ünnepelnek. Na mindegy. Úgy döntöttek, eladnak pár hektár földet, vesznek fel még némi bankkölcsönt. Persze kérdés volt, ad-e a bank. Mert már így is volt bőven tartozás a számlájukon. Nyitottak egy hitelkeretet. Nagy nehezen. A házon már zálog volt. Elzálogosította a munkagépeit is. Úgy érezte, valami fájdalmas múltba révedéssel, látnia kell még egyszer Európát. Pedig megfogadta, soha nem tér vissza abba a rohadó világba. De hát a fogadalmak azért vannak, hogy megszegjük őket. Ahogy doktor Borna mondja: az élet értelme a halál. Meglátogatják a szülőföldet, néhány egykori barátot, megtartják a születésnapot, aztán két hétig barangolnak Európában Jolánnal, Grétyvel. Péterkének nem volt kedve velük tartani. Nagy szerelemben égtek a holland csajjal, Janekével. Gyereket is terveztek. Bár sikerült volna a tervük. Ma már nem reméli, hogy valaha unokái lesznek. A lánya sem akar utódot. Mennyire félt akkor, hogy húsz év után először, találkozzon Anyuval. Amikor elment Magyarországra, hogy onnan majd tovább álljon Nyugatra, Jolánon kívül

nem tudta senki. A disszidálás előtt minden testvérét meglátogatta. Ki tudja, látja-e még őket valaha? Akkor senki sem remélte a kommunizmus összeomlását. Anyunál is volt. Persze, nem mondta: ez a búcsú. Furcsállották is megjelenését, tudták, nem szívesen megy hozzájuk. Pista bácsi újból és újból kutyakötelességének érezte, megtéríteni őt. A harmadik pohár pálinka után akkor is nekiszegte a kérdést: tudod, hogy érted is meghalt Krisztus? Inkább élt volna – fogta be az öreg száját. De ahhoz bátorság kellett volna. Anyu, valahányszor találkoztak, tett valamilyen célzást arra, hogy nem végzett egyetemet, hogy rosszul gazdálkodik a tehetségével. Azért is akart külföldre távozni, hogy bebizonyítsa, nem rajta múlik, a kurva rendszer akadályozza a kibontakozásban. Eleinte minden sokat ígérően indult. Aztán... Persze, nem fog eldicsekedni a felhalmozott bankadósággal, a sikertelen vállalkozásokkal. De hazudni sem akar. Nincs neki olyan beszélőkéje, mint Sanyinak. Ezért is tartott az anyjával való találkozástól a kilencvenedik születésnapján. Nem szeretne volna elárulni, hogy... Talán az a félelem is hozzájárult az infarktushoz? Ami teljesen felborította az utazási tervet. Az orvos nem tartotta kizártnak okként a stresszt, a túlzott idegi megterhelést, akár érzelmi alapon is.

A hírt fel kell tennie az internetre. Tudja meg mindenki, nem köti már semmi ahhoz a világhoz, amelyet szeretett és utált, és lélekben nem tudott tőle sokáig elszakadni, s amihez hasonlót, csak jobbat akart megteremteni valahol más égtájon. Kinyitotta a facebookot. Némi tétovázás után angolul írta be: MY MUM PASSED AWAY TODAY SHE WAS 99 YEARS OLD. DEAR MUM REST IN PEACE Az utóbbi években gyakran kapta magát azon, hogy angolul gondolkodik. Meg álmodik. Hogy elítélné ezért Sanyi. Emiatt hagyott fel a szilveszteri telefonos beszélgetésekkel. Nem akarta, hogy hallja, keresi a szavakat, ösztönösen átvált angolra, nem jut eszébe magyarul and so one and so one.

Bámulta az öböl fölött keringő sirályokat. Soha nem hitt anyja hitében, biztos volt benne, hogy por és hamu leszünk. Most mégis mintha anyja nézné furcsa, zöldbejátszó, egész életét rosszálló tekintetével. Ez a tekintet, mintha mosolyogna, mintha azt suttogná: az a fontos, hogy elégedett légy az életeddél. Persze kérdés, elégedett-e. Sokáig azt hitte, igen. Mikor a fia bejelentette, ő sohasem lesz farmer, inkább a halál, betelt a pohár. Ő mindig arra törekedett, hogy ne parancsolgassanak neki, legyen a maga ura. Azért jött el Romániából. És ezt a tizenhat hektáros farm tette lehetővé. És a fiának nem kell. Inkább cselleng az utcán. Várni, hogy sajnálatból a kalapjába lökjenek spare change money. Fuck! Ami azért is bosszantó, mert pizok jól gitározik, jobban, mint ő valaha. Akkor már inkább adna gitárleckéket. De ahhoz nem fülük a foga, mert azt rendszeresen kell csinálni. Fuck!

Csipogott az okostelefonja. A lánya. Gréty félszeggel folyton az interneten lóg. Rajzolás közben is. Consolations DAD. I was knowing her you see. Igen Péterke csak csecsemőként találkozott a nagyanyjával, amire persze nem emlékezhet. Gréty igen. Még piciként is, disszidálásuk előtt. És kilenc éve. A szülinap alkalmával Gréty nem tudta, hogy viselkedjen. Ahányszor hozzá szólt a nagyanyja, idegesen kacarászott, és nem találta a magyar szavakat. Nagyanyja leplezetlenül helytelenítette a lány kevert nyelvhasználatát. Jelentősegteljesen meg is jegyezte: az anyanyelv nem tanga, hogy eldobd, ha vége a trendnek. Te leszel szegényebb, ha elveszíted. Gréty nem tudott rá mit mondani. A barátja újjélandi, ő gyakorlatilag sosem beszél magyarul. A Sidneyben élő magyarokkal sem jár össze. Tervezték, hogy Újjélandra költöznek, de Gréty nem kívánta megtanulni a maorit is. A barátja szerint álmlában érthetetlen nyelven beszél. Lehet. Alig emlékszik az álmlaira. Ezt mondta Gréty akkor, a szülinapon egy este, miután bátyjáiék visszahúzódtak éjszakai pihenőre. Taszmániában sosem beszélt Gréty ilyesmiről. Sanyi Pestre kellett utazzon, vagy Debrecenbe? Tanítani? Vizsgáztatni? A lényeg az, korán abbahagyta a borozást, mert hajnalban kellett kelnie. Nagyon odavan az egyetemi tanárságával. Ők, a vendégek egyedül maradtak a hatalmas susogó eperfa alatt. Ő, itta a söröket, számolatlanul. Pedig három nappal korábban, Misiék velencei nyaralójában arra ébredt, a nosztalgiazó, átívott, átcigizett éjszaka után, hogy valaki ráült a mellkasára. Talán maga a Sátán, aki nem létezik? Nem kapott levegőt. Gréty és Jolán még aludt. Letámolygott valahogy a földszintre. Nem múlt az érzés. Lili, Misi felesége már főzte a kávé. Hamuszürke az arcod, hívom a mentőt. Alig volt hangja, csak fejével intett, nem. Majd csak helyrejön. Lili tudta, mi a teendő. Feküdj hanyatt, húzd fel a térded, igyekezz nagyokat lélegezni.

Egy idő után tovább állt a láthatatlan valaki a mellkasáról. Amikor Joli lement rágyújtani az első cigire és kínálta őt is, nem kért. Joli elcsodálkozott. Elmondta neki, mit érzett. Fiam, neked preinfarktuszod volt. Ahogy hazamegyünk, kivizsgáljuk. Csakhogy neki nem volt biztosítása. Hallani sem akart semmiféle orvoshoz menetelről. Bajait addig maga gyógyította. Nem akarta tudomásul venni a változást. Amíg egyszer összeesett, bevitték a mentők, s rögtön meg is műtötték.

Szél bújt az eperfa lombja közé, sejtelenül súgtak-búgtak a faágak. Önkéntelenül mondanivaló kezdte Arany versét, este van, este van ki-ki nyugalomba, feketén bólongat az eperfa lombja, lomha éji bogár nekimegy a falnak, nagyot koppan, azután elhallgat... Talán épp ez adta az apropót Grétynek, hogy eldadogja, mit mondott a nagyanyja. Azt is hozzátette: You never spoken me that motherlanguage is so important. Nem mondtuk, válaszolta magyarul Jolán, mert nekünk ez, hogy is mondjam, természetes volt. Meg sosem volt időnk. Mi is úgy nőttünk fel az utcán, az udvaron. A mi szüleink sem neveltek minket konkrétan magyarnak! Mégis rendes ember lett belőlünk. Ezt hiszed te magad? My God! – vágott közbe epésen Gréty. Joli folytatta. Amikor kezdők voltunk az auszi életben, futottunk a megélhetés után. Te nem tudod, mit jelent újrakezdeni az életet harmincöt évesen. Te nagyon futott, nem is dőgöz - vágott vissza magyarul Gréty. Jolán idegesen nevetett: a házi munka semmi? Előkapott egy újabb cigarettát. Gréty kezével hessegette el a füstöt. You and your fucking cigarettes. I'm fed up with you. Ezért neveljen az ember gyereket – állapította meg Jolán rezignáltan, mint aki már ezerszer elmondta ugyanazt, és nagyot kortyolt kedvenc vörösborból. Az én apám is cigizett, mégis felnőttünk.

Péter annyit pötyögött be a gépébe: Thanks Grety. Szerette a lányát, ő örökölte a formák iránti érzékét, a rajzoló-faragó tehetségét. A fia a zene iránti fogékonyságát. A lányának bejött, reklám grafikus. A fiának nem. Ő, viszont alig élvezhette tehetsége gyümölcsseit. Persze voltak sokat fizető, rendkívüli megrendelések, otthon is, egy-egy templomi faragott csillár, faragott szobabútor. Néha felléptek a bandával egy falusi bálon. És voltak emlékezetes mulatságok. Micsoda este volt, amikor Nagybányáról hazaérkezett a csillárok árával. Éhes volt, bement Nagyváradon a Transilvania étterembe. Minden havernek fizetett, a cigány neki húzta. Fuck! Amikor végre megérkezett Ausztráliába, úgy tűnt, beindulnak a dolgai. Kanadában, az USA-ban voltak szobrai kiállításon. Csakhogy több volt a csomagolás és postadíj, mint a honorárium. Pedig az ausztrál kritika is figyelemreméltónak ítélte munkáit. Színes faszobrokat nem sokan faragnak a világon. De ahhoz, hogy sokat fizessenek, nevet kellett volna szerezni. Sidneybe vagy Melbournebe kellett volna költöznie. Talán lett volna esély betörni a művészvilágba. Akkor lett volna esély bizonyítani Anyunak, hogy tévedett: sosem lesz belőled semmi fiam, ha így folytatod. A megállapítás a rendszertelen életmódjára vonatkozott. Amit ő nem volt hajlandó feladni. A művészi próbálkozások mellett épület-és bútorasztalos-céget alapított. Amikor egy-egy nagyobb rendelés elkészült, megkapta a pénzt, készített pár szobrot, festményt is. Aztán megjött Jolán a két gyerekkel, s kezdődtek a bajok. Pedig akkor már négy munkása volt, ő csak a megrendelésekkel, reklámmal, tervrajzokkal, adminisztrációval foglalkozott. Jobb nem belegondolni, mert megint elfogja a kétség, jó döntés volt-e, amit akkor hozott. Már pedig kétségek közt élni nem szabad, széthasogatják, szétforgácsolják az embert. Az egységes embertömböt, ha egyszer szétforgácsolták, nem lehet összeragasztgatni. Ezt ő mint faszobrász, tapasztalatból tudja. Ha túlságosan sokat lefaragsz a fatömbből, ha nem tudsz egy bizonyos formánál megállni, örökre elvész a szépen megálmodott egész. Ragasztgathatod, az már nem az igazi.

Besötétedett. Ideje visszaindulnia. Zseblámpát nem hozott magával. Jó, hogy süt a hold. A gerincen megpihent, kifújta magát. Lefelé már könnyebb. Füttyörészni támadt kedve. A Holdfény-sonátát. Csak úgy visszhangzott a Jó Reménység völgye. (...)